

Skrubtudsen

Brønden var dyb, derfor var Snoren lang; Vinden gik trangt om, naar man skulde have Spanden med Vand over Brøndkanten. Solen kunde aldrig naae ned at speile sig i Vandet, hvor klart det end var, men saa langt den naaede at skinne, voxte Grønt mellem Stenene. Der boede en Familie af Skrubtudseslægten, den var indvandret, den var egenlig kommen der hovedkulds ned ved gamle Skrubtudsemo'er, som levede endnu; de grønne Frøer, som langt tidligere vare hjemme her og svømmede i Vandet, erkjendte Fæterskabet og kaldte dem »Brøndgjesterne«. Disse havde nok isinde at blive der; de levede her meget behageligt paa det Tørre, som de kaldte de vaade Stene.

Frømo'er havde engang reist, været i Vandspanden, da den gik op, men det blev hende for lyst, hun fik Øienklemme, heldigvis slap hun ud af Spanden; hun faldt med et forfærdeligt Plump i Vandet, og laae i tre Dage derefter af Rygpine. Meget skulde hun ikke kunne fortælle om Verden ovenfor, men det vidste hun, og det vidste de Alle, at Brønden var ikke hele Verden. *Skrubtudsemo'er* kunde nok have fortalt Eet og Andet, men hun svarede aldrig, naar man spurgte, og saa spurgte man ikke.

»Tyk og styg, led og fed er hun!« sagde de unge, grønne Frøer. »Hendes Unger blive lige saa lede!«

»Kan gjerne være!« sagde *Skrubtudsemo'er*, »men Een af dem har en Ædelsteen i Hovedet, eller jeg har den!«

Og de grønne Frøer hørte og de gloede, og da de ikke syntes om det, saa vrængede de og gik tilbunds. Men Skrubtudse-Ungerne strakte Bagbenene af bare Stolthed; enhver af dem troede at have Ædelstenen; og saa sad de ganske stille med Hovedet, men endelig spurgte de om, hvad de vare stolte af, og hvad en saadan Ædelsteen egenlig var.

»Det er Noget saa herligt og kosteligt!« sagde *Skrubtudsemo'er*, »at jeg ikke kan beskrive det! Det er Noget, man gaaer med for sin egen Fornøielse, og som de Andre gaae og ærgre sig over. Men spørg ikke, jeg svarer ikke!«

»Ja, jeg har ikke Ædelstenen!« sagde den mindste Skrubtudse; den var saa styg, som den kunde være. »Hvorfor skulde jeg have saadan en Herlighed? Og naar den ægrer Andre, kan den jo ikke fornøie mig! nei, jeg ønsker kun, at jeg engang maatte komme op til Brøndkanten og see ud; der maa være yndigt!«

»Bliv Du helst hvor Du er!« sagde den Gamle, »det kjender Du, det veed Du hvad er! Tag Dig iagt for Spanden, den qvaser Dig; og kommer Du vel i den, saa kan Du falde ud, ikke Alle falde saa heldigt, som jeg, og beholde Lemmerne hele og Æggene hele!«

»Qvak!« sagde den Lille, og det var ligesom naar vi Mennesker sige »Ak!«

Den havde saadan en Lyst til at komme op ved Brøndkanten og see ud; den følte saadan en Længsel efter det Grønne deroppe; og da næste Morgen, tilfældigt, Spanden fyldt med Vand, løftedes op, og den et Øieblik blev staaende stille foran Stenen, hvorpaa Skrubtudsen sad, bævrede det indeni det lille Dyr, den sprang i den fyldte Spand, faldt tilbunds i Vandet, som derefter kom op og heldtes ud.

»Fy, for en Ulykke!« sagde Karlen, som saae den. »Det er da det Ledeste jeg har seet!« og saa sparkede han med sin Træske efter *Skrubtudsen*, der nær var bleven lemlæstet, men slap dog ved at komme ind mellem de høie Brændenelder. Den saae Stilk ved Stilk, den

saae ogsaa opad! Solen skinnede paa Bladene; de vare ganske transparente; det var for den, som for os Mennesker, naar vi med Eet komme ind i en stor Skov, hvor Solen skinner mellem Grene og Blade.

»Her er langt deiligere end nede i Brønden! Her kan man have Lyst til at blive sin hele Levetid!« sagde den lille Skrubtudse. Den laae der en Time, den laae der i to! »Hvad mon der er udenfor? Er jeg kommen saa langt, maa jeg see at komme videre!« og den krøb saa rask den krybe kunde og kom ud paa Veien, hvor Solen skinnede paa den og hvor Støvet puddrede den, idet den marscherede tværs over Landeveien.

»Her er man rigtig paa det Tørre!« sagde *Skrubtudsen*, »jeg faaer næsten for Meget af det Gode, det kriller i mig!«

Nu naaede den Grøften; der voxte Forglemmigei og Spiræa, der var levende Gjerde tæt ved med Hyld og Hvidtjørn; der groede »Marias hvide Særkeærmer« som Slyngplanter; her var Couleurer at see; ogsaa fløi der en Sommerfugl; *Skrubtudsen* troede, at det var en Blomst, der havde revet sig løs for desbedre at see sig om i Verden, det var jo saa rimeligt.

»Kunde man saadan tage Fart som den,« sagde *Skrubtudsen*, »Qvak! ak! hvilken Deilighed!«

Den blev otte Nætter og Dage her ved Grøften og den savnede ikke Føde. Den niende Dag tænkte den: »videre frem!« – men hvad Deiligere kunde der vel findes? Maaskee en lille Skrubtudse eller nogle grønne Frøer. Det havde i den sidste Nat lydt i Vinden, som vare der »Fættere« i Nærheden.

»Det er deiligt at leve! komme op af Brønden, ligge i Brændenelder, krybe hen ad den støvede Vei og hvile ud i den vaade Grøft! men videre frem! see at finde Frøer eller en lille Skrubtudse, det kan man dog ikke undvære, Naturen er En ikke nok!« Og saa tog den igjen paa Vandring.

Den kom i Marken til en stor Dam med Siv om; den søgte derind.

»Her er nok for vaadt for Dem?« sagde Frøerne; »men De er meget velkommen! – Er De en Han eller en Hun? Det er nu det Samme, De er lige velkommen!«

Og saa blev den indbudt til Concert om Aftenen, Familieconcert: stor Begeistring og tynde Stemmer; det kjende vi. Der var ingen Bevertning, kun fri Drikkevarer, hele Dammen, om de kunde.

»Nu reiser jeg videre!« sagde den lille *Skrubtudse*; den følte altid Trang til noget Bedre.

Den saa Stjernerne blinke, saa store og saa klare, den saa Nymaanen lyse, den saa Solen staae op, høiere og høiere.

»Jeg er nok endnu i Brønden, i en større Brønd, jeg maa høiere op! jeg har en Uro og Længsel!« og da Maanen blev heel og rund, tænkte det stakkels Dyr: mon det er Spanden, der tridses ned, og som jeg maa springe i for at komme høiere op? eller er Solen den store Spand? hvor den er stor, hvor den er straalende, den kan rumme os Allesammen! jeg maa passe paa Leiligheden! o, hvor det lyser i mit Hoved! jeg troer ikke at Ædelstenen kan lyse bedre! men den har jeg ikke og den græder jeg ikke for, nei, høiere op i Glands og Glæde! jeg har en Forvisning, og dog en Angest, – det er et svært Skridt at gjøre! men det maa man! fremad! lige ud ad Landeveien!«

Og den tog Skridt, som saadant et Kravledyr kan, og saa var den paa Alfarvei, hvor Menneskene boede; der var baade Blomsterhaver og Kaalhaver. Den hvilede ud ved en Kaalhaver.

»Hvor der dog ere mange forskjellige Skabninger, jeg aldrig har kjendt! og hvor Verden er stor og velsignet! men man skal ogsaa see sig om i den og ikke blive siddende paa eet Sted.« Og saa hoppede den ind i Kaalhaven. »Hvor her er grønt! hvor her er kjønt!«

»Det veed jeg nok!« sagde *Kaalormen* paa Bladet. »Mit Blad er det største herinde! det skjuler den halve Verden, men den kan jeg undvære!«

»Kluk! kluk!« sagde det, der kom Høns; de trippede i Kaalhaven. Den forreste Høne var langsynet; hun saae Ormen paa det krusede Blad og huggede efter den, saa at den faldt paa Jorden, hvor den vred og vendte sig. Hønen saae først med det ene Øie, saa med det andet, for den vidste ikke hvad der kunde komme ud af den Vridning.

»Den gjør det ikke godvilligt!« tænkte *Hønen* og løftede Hovedet for at hugge til. *Skrubtudsen* blev saa forfærdet, at den kravlede lige hen imod *Hønen*.

»Saa den har Hjelpetropper!« sagde den. »See mig til det Kravl!« og saa vendte Hønen om.

»Jeg bryder mig ikke om den lille, grønne Mundfuld, den giver kun Kildren i Halsen!« De andre Høns vare af samme Mening, og saa gik de.

»Jeg vred mig fra den!« sagde *Kaalormen*; »det er godt at have Aandsnærværelse; men det Sværeste er tilbage, at komme op paa mit Kaalblad. Hvor er det?«

Og den lille *Skrubtudse* kom og yttrede sin Deeltagelse. Den var glad ved at den i sin Styghed havde skræmmet Hønsene.

»Hvad mener De dermed?« spurgte *Kaalormen*. »Jeg vred mig jo selv fra dem. De er meget ubehagelig at see paa! maa jeg have Lov at være i mit Eget? Nu lugter jeg Kaal! Nu er jeg ved mit Blad! Der er ikke noget saa Deiligt, som Ens Eget. Men høiere op maa jeg!«

»Ja, høiere op!« sagde den lille *Skrubtudse*, »høiere op! den føler ligesom jeg! men den er ikke i Humeur idag, det kommer af Forskrækkelsen. Vi ville Alle høiere op!« og den saae saa høit den kunde.

Storken sad i Reden paa Bondens Tag; han knebbrede og *Storkemo'er* knebbrede.

»Hvor de boe høit!« tænkte *Skrubtudsen*. »Hvo der kunde komme derop!«

Inde i Bondehuset boede to unge Studenter: den Ene var *Poet*, den Anden *Naturforsker*; den Ene sang og skrev i Glæde om Alt, hvad Gud havde skabt, og som det speilede sig i hans Hjerter; han sang det ud, kort, klart og rigt i klangfulde Vers; den Anden tog fat paa Tingen selv, ja sprættede den op, naar saa maatte være. Han tog Vorherres Gjerning som et stort Regnestykke, subtraherede, multiplicerede, vilde kjende det ud og ind og tale med Forstand derom, og det var heel Forstand, og han talte i Glæde og med Klogskab derom. Det var gode, glade Mennesker, begge To.

»Der sidder jo et godt Exemplar af en Skrubtudse!« sagde *Naturforskeren*; »den maa jeg have i Spiritus!«

»Du har jo allerede to Andre!« sagde *Poeten*; »lad den sidde i Ro og fornøie sig!«

»Men den er saa deilig grim!« sagde den Anden.

»Ja, naar vi kunne finde Ædelstenen i Hovedet paa den!« sagde *Poeten*, »saa vilde jeg selv være med at sprætte den op!«

»Ædelstenen!« sagde den Anden, »Du kan godt Naturhistorie!«

»Men er der ikke just noget meget Smukt i den Folketro, at *Skrubtudsen*, det allergrimmeste Dyr, tidt gjemmer i sit Hoved den kosteligste Ædelsteen! Gaaer det ikke med Menneskene ligesaa? Hvilken Ædelsteen havde ikke *Æsop*, og nu *Socrates*? –«

Mere hørte *Skrubtudsen* ikke, og den forstod ikke det Halve deraf. De to Venner gik, og den slap for at komme i Spiritus.

»De talte ogsaa om *Ædelstenen!*« sagde *Skrubtudsen*. »Det er godt, at jeg ikke har den, ellers var jeg kommen i Ubehagelighed!«

Da knebbrede det paa Bondens Tag; *Storkefa'er* holdt Foredrag for Familien, og denne saae skjævt ned paa de to unge Mennesker i Kaalhaven.

»Mennesket er det meest indbildske Kræ!« sagde *Storken*. »Hør, hvor Knebbren gaaer paa dem! og saa kunne de dog ikke slaae en rigtig Skralde. De kroer sig af deres Talegaver, deres Sprog! det er et rart Sprog: det løber over i det Uforstaaelige for dem ved hver Dagreise, vi gjøre; den Ene forstaaer ikke den Anden. Vort Sprog kunne vi tale over hele Jorden, baade i *Danmark* og i *Ægypten*. Flyve kunne Menneskene heller ikke! de tage Fart ved en Opfindelse, som de kalde »Jernbanen«, men de brække da ogsaa der tidt Halsen. Jeg faaer Kuldegys i Næbbet, naar jeg tænker derpaa! Verden kan bestaae uden Mennesker. Vi kunne undvære dem! Maae vi bare beholde Frøer og Regnorme!«

»Det var da en mægtig Tale!« tænkte den lille *Skrubtudse*. »Hvor det er en stor Mand! og hvor han sidder høit, som jeg endnu Ingen har seet sidde! og hvor han kan svømme!« udbrød den, da *Storken* med udbredte Vinger tog Fart igjennem Luften.

Og *Storkemo'er* talte i Reden, fortalte om *Ægyptens* Land, om Nilens Vand og om al det mageløse Mudder, der var i fremmed Land; det lød ganske nyt og yndeligt for den lille *Skrubtudse*.

»Jeg maa til *Ægypten!*« sagde den. »Bare *Storken* vilde tage mig med, eller en af dens Unger. Jeg vilde tjene den igjen paa dens Bryllupsdag. Jo, jeg kommer til *Ægypten*, for jeg er saa lykkelig! Al den Længsel og Lyst jeg har, den er rigtignok bedre end at have en *Ædelsteen* i Hovedet!«

Og saa havde den just *Ædelstenen: den evige Længsel og Lyst*, opad, altid opad! den lyste derinde, den lyste i Glæde, den straaede i Lyst.

Da kom i det Samme *Storken*; den havde seet *Skrubtudsen* i Græsset, slog ned og tog just ikke lempeligt paa det lille Dyr. Næbbet klemte, Vinden susede, det var ikke behageligt, men opad gik det, opad til *Ægypten*, vidste den; og derfor skinnede Øinene, det var, som der fløi en Gnist ud af dem:

»Quak! ak!«

Kroppen var død, *Skrubtudsen* dræbt. Men Gnisten fra dens Øine, hvor blev den af?

Solstraalen tog den, Solstraalen bar *Ædelstenen* fra *Skrubtudsens* Hoved. Hvorhen?

Du skal ikke spørge *Naturforskeren*, spørg helst *Poeten*; han fortæller Dig det som et Eventyr; og *Kaalormen* er med deri, og *Storkefamilien* er med deri. Tænk! *Kaalormen* forvandles, og bliver en deilig Sommerfugl! *Storkefamilien* flyver over Bjerge og Have bort til det fjerne *Afrika*, og finder dog den korteste Vei hjem igjen til det danske Land, til det samme Sted, det samme Tag! ja, det er rigtignok næsten altfor eventyrligt, og dog er det sandt; Du kan gjerne spørge *Naturforskeren*, han maa indrømme det; og Du selv veed det ogsaa, for Du har seet det.

– Men *Ædelstenen* i *Skrubtudsens* Hoved?

Søg den i Solen! see den om Du kan!

Glandsen *der* er for stærk. Vi have endnu ikke Øine til at see ind i al den Herlighed, Gud har skabt, men vi faaer dem nok, og det bliver det deiligste Eventyr, for vi ere selv med deri!